

Ковальчук В.О.

аспірант

*Державний податковий університет***Kovalchuk Viktor**

Postgraduate Student

State Tax University

ОГЛЯД ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ»

REVIEW OF APPROACHES TO THE DEFINITION OF THE ESSENCE OF THE CONCEPT OF “FINANCIAL POTENTIAL OF THE REGION”

У статті розглянуто теоретичні засади та еволюцію поняття «фінансовий потенціал регіону». Автором здійснено аналіз наукових підходів до його трактування, визначено основні складові та фактори, що впливають на його формування та використання. Встановлено, що фінансовий потенціал регіону є комплексною економічною категорією, яка поєднує ресурсний, функціональний та стратегічний аспекти, відображаючи здатність регіону до акумуляції, розподілу та ефективного використання фінансових ресурсів для забезпечення сталого соціально-економічного розвитку. Визначено ключові характеристики фінансового потенціалу регіону, зокрема його динамічність, залежність від рівня розвитку підприємництва, бюджетної системи, інвестиційної активності та фінансово-кредитних механізмів. Систематизація літературних джерел дозволяє авторові стверджувати, що науковці трактують фінансовий потенціал як сукупність фінансових ресурсів, доступних та потенційно мобілізованих у межах регіону, що формуються за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел та забезпечують фінансову спроможність території. Запропоновано авторське визначення фінансового потенціалу регіону як інтегрованої характеристики, що відображає можливості фінансової системи регіону щодо залучення, розподілу та ефективного використання фінансових ресурсів з метою досягнення збалансованого економічного зростання та підвищення добробуту населення.

Ключові слова: фінансовий потенціал, фінанси, фінансові ресурси, бюджет, регіон, стабільність, розвиток.

The financial potential is a key indicator of the economic sustainability of a region, its ability to develop infrastructure, improve the quality of life of the population and implement strategic objectives within the framework of the national financial policy. Its effective use and management is a prerequisite for reducing the financial dependence of regions on state subsidies, especially in the context of the post-war economic recovery of Ukraine. The main objective of this study is to theoretically summarise and clarify the content of the concept of “financial potential of a region”. The article considers the theoretical foundations and evolution of the concept of “financial potential of a region”. It analyses scientific approaches to its interpretation, identifies main components and factors that influence its formation and use. It has been determined that the financial potential of a region is a complex economic category that combines resource, functional and strategic aspects, reflecting the ability of the region to accumulate, distribute and efficiently use financial resources to ensure sustainable socio-economic development. The article studies the etymology and historical development of the term, which allowed to substantiate its relationship with the general economic concepts of “potential” and “resources”. The key characteristics of the financial potential of a region are determined, in particular, its dynamism, dependence on the level of development of entrepreneurship, budget system, investment activity and financial and credit mechanisms. It is found that scholars interpret financial potential as a set of financial resources available and potentially mobilised within the region, which are formed from internal and external sources and ensure the financial viability of the territory. The author's definition of the financial potential of a region as an integrated characteristic that reflects the capabilities of the financial system of the region to attract, distribute and efficiently use financial resources in order to achieve balanced economic growth and improve the welfare of the population is proposed.

Keywords: financial potential, finance, financial resources, budget, region, stability, development.

Постановка проблеми. Фінанси є невід'ємним елементом функціонування підприємницької діяльності, регіонального управління, державного регулювання та зовнішньоекономічних процесів усіх учасників ринкових відносин. Ефективне керування будь-якою організаційною системою, зокрема регіоном, перед-

бачає, передусім, управління фінансовими потоками, що визначають економічну стабільність і динаміку розвитку.

Об'єктивна необхідність фінансів зумовлена специфікою товарного виробництва, дією закону товарообміну та їхньою відповідністю національним інтересам

держави, стратегічним пріоритетам розвитку регіону, а також економічним інтересам підприємств і громадян. Фінансові ресурси регіону є невід'ємною складовою загальнодержавної фінансової системи, відіграючи важливу роль у забезпеченні його соціально-економічного розвитку [15].

Основою формування фінансового потенціалу регіону виступають доходи та прибутки суб'єктів господарювання, а також рівень добробуту населення, що мешкає на цій території. Розвиток підприємницької діяльності, залучення інвестицій та ефективне використання місцевих ресурсів є ключовими чинниками зміцнення фінансової бази регіону, що, у свою чергу, сприяє економічному зростанню країни загалом [5].

Одним із ключових чинників, що визначає економічну стабільність та фінансове зростання регіонів, є наявність достатніх фінансових ресурсів. Саме формування потужного фінансового потенціалу регіонів виступає основою для забезпечення стійкого та збалансованого соціально-економічного розвитку.

У цьому контексті особливої уваги потребують питання, які пов'язані зі зміцненням фінансових можливостей вітчизняних регіонів та ефективним управлінням фінансовими потоками для досягнення сталого економічного зростання, покращення інфраструктури та підвищення рівня життя населення. Такий підхід зумовлює необхідність розробки та вдосконалення підходів до визначення сутності та складових фінансового потенціалу регіону. Важливо також враховувати специфіку кожного регіону, його природні, економічні та соціальні ресурси, а також можливості залучення інвестицій та розвитку підприємництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування та використання фінансових ресурсів регіону є предметом досліджень багатьох науковців, серед яких В.Г. Боронос [1], М.І. Бурак [6], А.Є. Бураченко [3], Г.В. Возняк, В.О. Григоренко, Н.М. Давиденко [5; 6], М.А. Коваленко [12], С.В. Онишко [9], О.В. Портна [10; 11] та інші. Вітчизняні дослідники зосереджують увагу на проблемах забезпечення ресурсами регіонального розвитку, аналізі бюджетного потенціалу та фінансових можливостей регіонів. Однак в Україні все ще бракує ґрунтовних досліджень, присвячених саме фінансовому потенціалу регіонів. Зокрема, актуальним залишається обґрунтування його сутності та визначення ключових складових.

Формулювання завдання дослідження. З огляду на результати аналізу наукових джерел, основним завданням даного дослідження є теоретичне узагальнення та уточнення змісту поняття «фінансовий потенціал регіону».

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз еволюції наукового підходу до дефініції «потенціал» дозволяє нам стверджувати, що його використання в економічних дослідженнях розпочалося ще на початку ХХ ст. в контексті комплексної оцінки рівня розвитку виробничих сил. Звертаючись до етимологічних аспектів цього терміна, варто відзначити, що латинське слово *potentia* походить від грецького *dynamis*, що означає «можливість». Це поняття було введено в науковий обіг Аристотелем у п'ятій книзі його трактату «Метафізика». [1].

Чітке трактування цього терміна в економічному контексті наведене в економічній енциклопедії під

редакцією С.В. Мочерного. Згідно з ним, потенціал розглядається як сукупність наявних ресурсів економічного суб'єкта, їх раціональне структурування та здатність ефективно використовувати ці ресурси для досягнення визначених цілей [7, с. 13].

Термін «фінансовий потенціал» почав активно використовуватися в західній економічній літературі у другій половині ХХ століття. Як наукове поняття, він набув поширення в 1970-х роках, у період глибокої економічної кризи. Відтоді його значущість залишається високою, що зумовлено його важливою роллю для економічного розвитку, соціальної сфери та держави в цілому. Це обґрунтовує необхідність подальших досліджень не лише процесів його формування, а й механізмів функціонування та ефективного використання [10, с. 129].

У сучасних умовах фінансовий потенціал відіграє ключову роль у соціально-економічному розвитку держави. Він охоплює як просторові, так і часові характеристики, водночас поєднуючи три рівні взаємозв'язків та відносин. Перший рівень відображає результати накопиченого досвіду, що сформував сукупність властивостей системи, необхідних для її функціонування та подальшого розвитку, де потенціал розглядається як «ресурс». Другий рівень характеризує реалізацію як використаних, так і невикористаних можливостей, отожднюючи потенціал із «резервом». На третьому рівні потенціал орієнтований на майбутнє, містить компоненти перспективного розвитку та поєднує елементи стабільності й динамічних змін [14].

В.М. Опарін та С.С. Шумська зазначають: «фінансовий потенціал це, по-перше, обсяг активної частини наявних у суспільстві фінансових ресурсів, по-друге, ефективність використання останніх, яке залежить, зокрема, від раціонального їх розміщення» [13, с. 77].

Такий підхід поділяє значна кількість науковців, які розглядають фінансовий потенціал регіонів крізь призму їх фінансових можливостей. Зокрема, у фінансовій термінології такий вид потенціалу адміністративно-територіальної одиниці визначається як сукупний обсяг фінансових ресурсів, що формується з різних джерел у межах певної території (області, району, міста, селища чи села) і відображає її фінансові можливості. Водночас, основний акцент робиться на територіальному аспекті формування фінансових ресурсів, тоді як питання їхньої спроможності сприяти соціально-економічному розвитку, на нашу думку, залишаються недостатньо дослідженими.

Досліджуючи зміст поняття «потенціал» у фінансовій сфері, В.Г. Боронос та І. Карпенко [1] окреслюють ключові аспекти розуміння фінансового потенціалу:

1. Як спроможність регіону створювати ресурсну базу, необхідну для забезпечення економічної діяльності, реалізації соціальних функцій та підтримки стабільного розвитку території.
2. Як сукупність фінансових і грошових ресурсів, що знаходяться в межах регіону та слугують підтримкою його економічної стійкості.
3. Як відображення економічних відносин, що формуються у регіоні.
4. Як резервний механізм, здатний пом'якшувати негативний вплив ризиків та невизначеності на регіональний розвиток.

У наукових дослідженнях фінансовий потенціал часто трактується як система економічних відносин,

що забезпечує процеси відтворення, або як сукупність резервів, необхідних для функціонування регіональної економіки, спрямованих на реалізацію як короткострокових, так і довгострокових цілей розвитку. Водночас недостатньо уваги приділяється взаємозв'язку між фінансовим потенціалом, сформованим у регіонах, та його практичним використанням для забезпечення соціально-економічного розвитку територій. Ця проблема є особливо актуальною для української економіки, оскільки її вирішення сприятиме формуванню ефективних фінансових відносин між державою та регіонами, а також розв'язанню ключових питань, зокрема зниження рівня дотаційності більшості областей та забезпечення фінансової стійкості у процесі повоєнної відбудови країни.

С.В. Онишко визначає фінансовий потенціал як сукупність характеристик, що дають змогу здійснити комплексну оцінку різних аспектів фінансової системи. Зокрема, на її думку, він охоплює аналіз фінансового стану як на макро-, так і на мікрорівні, дослідження чинників та умов, що впливають на його зміну, а також прогнозування довгострокової стійкості економічного розвитку на рівні держави або ефективності фінансово-економічної діяльності окремих суб'єктів господарювання [9].

О.В. Портна [11] стверджує, що «фінансовий потенціал базується на здатності до оптимізації фінансової системи держави із залучення та використання фінансових ресурсів, тому, його треба розглядати як капітал, що акумулюється та формує фінансову міцність країни. При цьому не варто забувати основну мету, яка полягає в ефективному використанні грошових коштів і отриманні економічної вигоди».

Давиденко Н.М. та Буряк М.І вважають, що фінансовий потенціал треба розглядати як сукупність усіх фінансових потоків території: поточних та інвестиційних витрат фірми, поточного споживання та збережень домогосподарств, доходів бюджету такого регіону [6]. На думку В.Г. Боронос та І.В. Карпенко [1] до структури фінансового потенціалу регіону варто долучити, поряд із бюджетним потенціалом, коштами фінансово-кредитної системи, фінансовими коштами населення регіону та фінансовим потенціалом підприємств та організацій, також зовнішні інвестиції та позики.

А.Є. Буряченко визначає фінансовий потенціал регіону як його здатність формувати та накопичувати фінансові ресурси, використовуючи доступні джерела доходів і застосовуючи відповідні фінансові механізми. Основна мета цього процесу – підтримання фінансової стабільності та забезпечення подальшого соціально-економічного розвитку території [3, С. 101].

Фінансовий потенціал регіону відображає його спроможність як елемента системи фінансово-інвестиційних відносин не лише акумулювати фінансові ресурси, але й забезпечувати їхнє максимально ефективне використання з метою реалізації інвестиційних проєктів та отримання економічних, екологічних, соціальних і інших вигод. Це передбачає оцінку можливостей і здатності регіону залучати та ефективно розподіляти фінансові ресурси, що надходять від чотирьох ключових суб'єктів фінансових відносин: підприємств, населення, державного бюджету та фінансово-кредитної системи [8].

Колектив дослідників, до складу якої входять М. Коваленко, Т. Мацієвич, Г. Полевик та Н. Радван-

ська [12], розглянула фінанси регіону як сферу економічних взаємовідносин, що стосуються руху фінансових ресурсів, у межах якої здійснюється їх акумуляція, розподіл і раціональне використання. На думку авторів, ефективна реалізація фінансового потенціалу регіону залежить від державного регулювання в таких напрямках, як формування нормативно-правової бази, удосконалення податкової, тарифної та цінової політики, сприяння процесам приватизації, забезпечення ринкової конкуренції та активізація інвестиційної діяльності.

Потенціал кожного регіону відображає його спроможність досягати запланованих результатів і вирішувати поставлені завдання, зважаючи на наявні внутрішні та зовнішні обмеження, а також враховуючи можливості подальшого розвитку [16]. У науковій літературі представлено низку підходів до визначення структури регіонального потенціалу. Більшість дослідників акцентують увагу на його ресурсній складовій, проте відрізняються у визначенні її елементів. Відповідно до ресурсного підходу, фінансовий потенціал регіону розглядається як система взаємопов'язаних ресурсів, які впливають на формування кінцевих результатів його розвитку.

Відповідно до цієї концепції, структура потенціалу зазвичай включає такі ключові складові [2]:

- технічні ресурси – виробничі потужності, їхні характеристики, наявне обладнання та матеріали;
- технологічні ресурси – сукупність застосованих технологій, конкурентоспроможні ідеї, науково-технічні розробки;
- кадрові ресурси – трудові ресурси, які оцінюються за рівнем кваліфікації, демографічними характеристиками, рівнем знань та прагненням до їх удосконалення, а також як інтелектуальний капітал;
- інформаційні ресурси – якість та обсяг інформації, ефективність її поширення, а також доступність комунікаційних каналів;
- фінансові ресурси – власний і позиковий капітал, його обсяг та достатність, доступність кредитних ліній, рівень ліквідності та стан активів;
- просторові ресурси – територіальні можливості та їх використання;
- організаційні ресурси – управлінські механізми та адміністративні структури, що забезпечують ефективне функціонування регіону.

Фінансовий потенціал являє собою сукупність фінансових ресурсів, що включають як наявні кошти, так і ті, що можуть бути мобілізовані в різних сферах і рівнях фінансової системи. Він формується за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел, накопичених резервів та нагромаджень, які у визначений період визначають фінансові можливості як окремих економічних суб'єктів, так і держави в цілому [4].

Стосовно фінансового потенціалу регіону, як ми вже й відмічали, то він зумовлюється загальним обсягом усіх фінансових ресурсів, що знаходяться або можуть знаходитися у розпорядженні регіональних органів влади та використовуються ними або можуть використовуватися для виконання завдань, з метою забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіону. Завершальним етапом аналізу ефективності використання фінансових ресурсів регіонів та оцінки їх фінансових можливостей є розробка механіз-

мів управління фінансовими ресурсами цих територій. Крім того, дослідження передбачає формування рекомендацій щодо необхідності коригування державної та регіональних стратегій економічного розвитку з метою підвищення їхньої результативності.

Висновки. Таким чином, проведення дослідження еволюції поняття «фінансовий потенціал» засвідчує його складну багаторівневу структуру, яка поєднує ресурсний, функціональний та стратегічний аспекти. В історичній ретроспективі термін «фінансовий потенціал» набув поширення у другій половині ХХ ст., особливо в контексті аналізу економічних криз та пошуку ефективних механізмів фінансової стабілізації. Сучасне розуміння фінансового потенціалу охоплює не лише обсяг доступних фінансових ресурсів, а й можливості та ефективність їх мобілізації, розподілу та використання для забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіону.

Більшість науковців стверджують, і ми погоджуємо, що фінансовий потенціал регіону є частиною загальної фінансової системи держави. Проте його сутність не обмежується лише наявними фінансовими ресурсами.

Він також включає здатність регіону до їхнього залучення, раціонального розподілу та ефективного використання у контексті реалізації економічних стратегій та соціальних ініціатив. У сучасних умовах особливого значення набуває питання взаємозв'язку між фінансовими можливостями регіонів та механізмами їхнього використання, оскільки саме це визначає рівень їхньої самодостатності, інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності.

На нашу думку, фінансовий потенціал регіону – це сукупність фінансових ресурсів, доступних та потенційно мобілізованих у межах адміністративно-територіальної одиниці, що формуються за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел та забезпечують фінансову спроможність регіону. Фінансовий потенціал характеризується не лише абсолютним обсягом ресурсів, а й здатністю регіональних органів влади, підприємств і домогосподарств ефективно залучати, розподіляти та використовувати ці ресурси для досягнення збалансованого соціально-економічного розвитку, мінімізації ризиків та адаптації до змін у зовнішньому середовищі.

Список використаних джерел:

1. Боронос В., Карпенко І. Аналіз економічного змісту фінансового потенціалу регіону. *Схід*. 2011. № 1. С. 32–36.
2. Бачевський Б. Є., Заблудська І. В., Решетняк О. О. Потенціал і розвиток підприємства: навч. посібн. Київ : Центр навчальної літератури, 2009. 400 с.
3. Буряченко А.Є. Економічна природа фінансового потенціалу регіону. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»* : науковий журнал. Острог : Вид-во НУ «ОА». 2016. № 3(31). С. 96–102.
4. Газуда М. В., Індус К. П., М. Ю. Лалакулич. Детермінанти формування і удосконалення системи управління фінансовим потенціалом України. 2017. Ужгород : Видавництво «ФОРМ Сабова А.М.», 220 с.
5. Давиденко Н.М., Бурак А.В. Чинники впливу на фінансовий потенціал аграрних суб'єктів господарювання. *Бізнес-навігатор*. 2022. Вип. 2(69). С. 115–119.
6. Давиденко Н.М., Бурак М.І. Розвиток фінансового потенціалу регіонів України в умовах децентралізації. Київ : ЦП «Компринт», 2019. 248 с.
7. Економічна енциклопедія : у 3 т. / редкол. : С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. Київ : Академія, 2002. Т. 3.
8. Лігоненко Л. Науковий аналіз поняття «потенціал регіону». *Формування ринкових відносин в Україні*. 2011. № 8 (123). С. 182–189.
9. Онішко С. В. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку: монографія. Ірпінь : Нац. акад. ДПС України, 2004. 434 с.
10. Портна О. В. Теоретичні підходи до визначення сукупного фінансового потенціалу країни. *Проблеми економіки*. 2013. № 3. С. 128–133.
11. Портна О.В. Фінансовий потенціал України: проблеми та перспективи. *Проблеми економіки*. 2012. № 4. С. 205–208
12. Фінанси регіону: навч. Посібник / За ред. М. А. Коваленка. Херсон. нац. техн. ун-т. Херсон, 2010. 311 с.
13. Фінансово-монетарні важелі економічного розвитку: в 3 т. / За ред. А. І. Даниленка. Київ : Фенікс, 2008. Т. 1. Фінансова політика та податково-бюджетні важелі її реалізації. 468 с.
14. Федонін О. С., Рєпіна І. М., Олексюк О. І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2003. 316 с.
15. Davydenko N., Mocanu N., Botezatu A. Financial potential of balanced development of regions of Ukraine. Conferința științifică națională cu participare internațională “Integrare prin cercetare și inovare” dedicată Zilei internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare, 9–10 noiembrie 2023. Universitatea de Stat din Moldova, 2024. P. 682–686.
16. Dibrova A., Davydenko N., Onishko S., Fedoryshyna L. The influence of the gross regional product on the formation of the financial potential of the region. *Journal of Optimization in Industrial Engineering (JOIE)*. URL: http://www.qjie.ir/article_677843.html
17. Kvasha S., Davydenko N., Pasichnyk Y., Viatkina T., Wasilewska N. GDP modelling assessment of methodologies and peculiarities of its usage in Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*. 2018. Vol. 16. Issue 4. P.186–200.

References:

1. Boronos V., Karpenko I. (2011). Analiz ekonomichnoho zmistu finansovoho potentsialu rehionu [Analysis of economic content of the region's financial potential], *Shhid*. no. 1, s. 32–36.
2. Bachevskyi B., Zabloudska I., Reshetniak O. (2009) Potentsial i rozvytok pidpriemstva: navch. posibn. [Potential and development of the enterprise: a textbook]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury.
3. Buryachenko A. E. (2016). Ekonomichna pryroda finansovoho potentsialu rehionu. [Economic essence of the financial potential of the region]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu “Ostrozka akademiia”*. Seriiia “Ekonomika”: naukovi zhurnal. Ostroh: Vyd-vo NU “OA”. no. 3(31). s. 96–102.
4. Gazuda M. V., Indus K. P., Lalakulych M. Y. (2017). Determinanty formuvannia i udoskonalennia systemy upravlinnia finansovym potentsialom Ukrainy [Determinants of Formation and Improvement of the Financial Potential Management System of Ukraine]. Uzhhorod: Vydavnytstvo “FOP Sabov A.M.”.

5. Davydenko N. M., Buriak A. V. (2022). Chynnyky vplyvu na finansovyi potentsial ahrarnykh subiektiv hospodariuvannia [Factors of influence on the financial potential of agricultural entities]. *Biznes – navihator*. vyp. 2(69). s. 115–119.
6. Davydenko N. M., Buriak M. I. (2019). Rozvytok finansovoho potentsialu rehioniv Ukrainy v umovakh detsentralizatsii [Development of the financial potential of the regions of Ukraine in the context of decentralization]. Kyiv: TsP “Kompynt”.
7. Mochernyj S. V. (2002). *Ekonomichna entsyklopediia* [Economic Encyclopedia] T.3. Kyiv: Vydavnychyj tsentr “Akademiia”.
8. Ligonenko L. (2011). Naukovi analiz poniattia “potentsial rehionu”. [Scientific analysis of the concept of "potential of the region"]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*. no. 8 (123). s. 182–189.
9. Onishko S. V. (2004). *Finansove zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku: monohrafiia* [Financial support of innovation development: monograph]. Irpin: Nats. akad. DPS Ukrainy.
10. Portna O. V. (2013). Teoretychni pidkhody do vyznachennia sukupnogo finansovoho potentsialu krainy [Theoretical approaches to determining the aggregate financial potential of a country]. *Problemy ekonomiky*. no. 3. s. 128–133.
11. Portna O. V. (2012). Finansovyi potentsial Ukrainy: problemy ta perspektyvy [Financial potential of Ukraine: problems and perspectives]. *Problemy ekonomiky*. no. 4. s. 205–208.
12. Kovalenka M. A. (eds.) (2010). *Finansy rehionu: navch. posibnyk* [Regional finance: a textbook]. Kherson. nats. tekhn. un-t. Kherson.
13. Danylenka A. I. (eds.) (2008). *Finansovo-monetarni vazheli ekonomichnoho rozvytku: v 3 t.* [Financial and monetary levers of economic development]. Kyiv: Feniks,. T. 1. Finansova polityka ta podatkovu-biudzhetni vazheli yii realizatsii.
14. Fedonin O. S., Repina I. M., Oleksiuk O. I. (2003). *Potentsial pidpriemstva: formuvannia ta otsinka: navch. posibnyk*. [Enterprise potential: formation and assessment: A textbook] Kyiv: KNEU.
15. Davydenko N., Mocanu N., Botezatu A. (2024). Financial potential of balanced development of regions of Ukraine. Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare” dedicată Zilei internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare, 9–10 noiembrie 2023. Universitatea de Stat din Moldova. p. 682–686.
16. Dibrova A., Davydenko N., Onishko S., Fedoryshyna L. The influence of the gross regional product on the formation of the financial potential of the region. *Journal of Optimization in Industrial Engineering (JOIE)*. Available at: http://www.qjie.ir/article_677843.html
17. Kvasha S., Davydenko N., Pasichnyk Y., Viatkina T., Wasilewska N. (2018). GDP modelling assessment of methodologies and peculiarities of its usage in Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*. vol. 16. issue 4. p.186–200.